

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Лъэхъаным диштэрэ сатыу комплексым ишыным епхыгъэ юфыгъохэм

атегущылагъэх

аныхъ шъхьалэр — республикэм шыпсэухэрэмрэ ихьакъэхэмрэ дгъэрэзэнхэр ары. Компаниеу «Лента» зыфиорэм цыфхэм ящыкIэгъэ гъомылэпхъэ дэгъухэр алэкIыгъэханхэ зэрилъэкIыштым сишыхъэ телъ, — хигъэунэфыкIыгъэ ТхьакIушынэ Аслъан.

Комплексыр зышашIыным алъэкIыштыр чIыпIэм ыкIи ащ иубытыштым япхыгъэ юфыгъохэм Сергей Прокофьевыр къащыуцугъ. Мы охътэ благъэм компанием инициативахэм МыекIуапэ проектыр щыгъэцкIэгъэным епхыгъэ гухэлъхэмрэ шIонгъоныгъэхэмрэ къахъыштых.

Республикэм и Премьер-министрэ компанием илIыкIохэм джыри зэ аналэ тыраригъэдзагъ республикэм гъомылэпхъэхэр къышчызыхъыжыхэрэм аделэнхэ зэрэфаем. Компаниеу «Лента» зыфиорэм адыгэ къуаер дэгъоу шацэн зэралъэкIыштыр ащ хигъэунэфыкIыгъэ.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ипресс-кIулыкIу

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТхьакIушынэ Аслъан «ООО «Лента» зыфиорэм ипашху Сергей Прокофьевым зэIукIэгъу дырилагъ. Къалэу МыекIуапэ лъэхъаным диштэрэ сатыу комплекс шышIыгъэным иЮфыгъохэм мыщ шатегушчылагъэх.

ЗэIукIэгъум хэлэжъагъэх Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат, Адыгэ Республикэм

экономикэ хэхъоныгъэмрэ сатыумрэкIэ иминистрэу Лышхъэ Мыхъамод, Адыгэ Республикэм мылIуку зэфыштыкIэхэмкIэ и Комитет итхъаматэ игуадзэу Iэшхъэмэфэ Алыи.

Сергей Прокофьевым зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, «Лента» зыфиорэм игипермаркет 46-мэ непэ Урысыем ирегион 25-м ехъумэ Iоф ашашIэ. Мы илъэсым тыхэгъэу джыри ащ фэдэ сатыу комплекс 16 къы-

щызэIуахышты. Компанием илIэшхъэтетхэм ащэрэ дэгъуным лъэшэу аналэ тырагъэты, зышчысэурэ чIыпIэхэм гъомылэпхъэхэр къащызыхъыжыхэрэм гъусэныгъэ адашIы. ЧыпIэхэм продукцияр къащызышыхэрэм апае маркетинг программэхэу зэрэ Урысыеу ятовархэр ащыIугъэкIыгъэным тегъэпсыхъагъэхэу зэхэгъэуцох.

ТхьакIушынэ Аслъан къызэриIуагъэмкIэ, компаниеу «Лен-

та» зыфиорэр Адыгеим ибэдэрхэм зэралъэкIыштым сатыум илъэныкъокIэ зэнэкIокъоу цыIэм нахъ зыкIыригъэIэ-тышты ыкIи продукцияр къыдэ-зыгъэкIыхэрэм ащ идэгъугъэ аналэ зэрэтырагъэтырэр ыгъэлъэшышты.

— Шъуикомпание гъусэныгъэ дытиIэным тыфэхъазыр, мы проектыр гъэхъагъэ хэлъэу гъэцкIэгъэным пае ищыкIэгъэ IэпыIэгъур ащ еттышты. ТэркIэ

ПРАВИТЕЛЬСТВЭ ТЕЛЕГРАММ

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу А. К. ТхьакIушынэм фэкIо

Лъытэныгъэ зыфэсIыгъэ Аслъан Къытэ ыкIор! Урысые Федерацием спортымкIэ и Министерствэ ыцIэкIэ ыкIи сэхъэкIэ ори, зэрэсаоу ишъуиреспубликэ испортивнэ общественности сышIуфэгъушIо Валерий Пономаренкэм джэрэ медалыр къызэрехъыгъэм фэшIо.

Ащ гъэхъагъэу ышIыгъэр зэрэхэгъэгоу тэгъэлъанIэ, спортымкIэ лIыхъужыныгъэу зэрехъагъэм Урысыем ипаралимпийскэ движение итарихъ изы нэкIубгъо иIагъо къызэIуихыгъ. Сигуапэу хэсэгъэунэфыкIы зипсауныгъэ пыч фэхъугъэ цIыфхэр зыхэлэжыгъэхэр спортым хэхъоныгъэ ышIыным ишъуиреспубликэ иIахъэу хилъхъэрэм дунэе лъэагIэм нэсыр гъэхъагъэ ишIыгъэным иамал къызэритыгъэр. Физическэ культурэмрэ спортымрэ яхэхъоныгъэ уналэ зэрэтебгъэтырэм ыкIи я XIV-рэ гъэмэфэ паралимпийскэ джэсгунхэм ягъэхъазырынкIэ уишIуагъэ зэрябгъэкIыгъэм апае сыпфэраз.

Спортсменым игъэхъазырынкIэ ишъэдэкIыжы зыхъырэ пстэури хэгъэунэфыкIынуу сыолтэIу, псауныгъэ уилэнэу, гъэхъагъэхэр ишIынуу, текIоныгъагIэхэм уафэкIонэу ифэсIо.

Урысые Федерацием спортымкIэ иминистрэу В. Л. МУТКО

2013-рэ илъэсым иапэрэ мэзих гъэзеткIэтхэгъур едгъэжъагъ!

«Адыгэ макъэм» иныбджэгъу лъапIэхэр!

Лъэпкъ гъэзетыр къызытхыкIы зышIонгъохэм апае Урысыем и Почтэ икъутамэу Адыгэ Республикэм шыIэм иотделениехэм, ООО-у «Адыгея-Интерсвязь» зыфиорэм икиоскхэм ыкIи «Адыгэ макъэм» иредакция дэжъ щыт киоскым Юныгъом и 1-м гъэзет кIэтхэныр ащырагъэжъагъ.

Почтэм иотделениехэм мыщ фэдэ уасэхэмкIэ лъэпкъ гъэзетым шъуащыкIэтхэн шъулъэкIышты:

— сомэ 398-рэ чапыч 16-кIэ — тхьэмафэм 5 къыдэкIэу нэкIубгъуи хъурэ гъэзетэу 52161-рэ индекс зилэм;

— сомэ 380-рэ чапыч 04-кIэ — фэгъэкIотэныгъэ зилэхэм апае 52162-рэ индекс зилэм; МыекIуапэ шыпсэурэ гъэзетеджэхэр!

«Адыгэ макъэм» иредакция дэжъ щыт киоскым индексхэу 52161-рэ, 52152-рэ, 14289-рэ зилэхэм сомэ 140 -кIэ шъуащыкIэтхэн шъулъэкIышты. (Мыщ щыкIатхэхэрэм киоскым ежъежырэу гъэзетыр чIахыжыгъэ ашIышты).

ООО-у «Адыгея-Интерсвязь» икиоскхэм тигъэзет сомэ 150-кIэ шъуащыкIэтхэщты. (КIатхэхэрэм гъэзетыр киоскым чIахыжыгъэ ашIышты).

Къалэу МыекIуапэ дэт хъызмэтшIапIэхэу, организациехэу, учреждениехэу корпоративнэ шыIкIэм тетэу гъэзет экзemplар 15-м къышчымыкIэу къызытхыкIыштыхэм редакцием сомэ 200-кIэ щыкIэтхэнхэ алъэкIышты.

Университетхэу, институтхэу, еджапIэхэу корпоративнэ шыIкIэм тетэу гъэзет экзemplар 20-м къышчымыкIэу къызытхыкIыным зимурадхэр редакцием сомэ 150-кIэ щыкIэтхэнхэ алъэкIышты.

НЫБДЖЭГЪУ ЛЪАПIЭХЭР, ШЪУКИАТХ ЛЪЭПКЪ ГЪЭЗЕТЫМ!

Юфхэм языхтэт зэригъэшлагъ

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат тикъэлэ шъхьалэ дэт поликлиникэхэм ащыцхэм тыгъуасэ ащылагъ. Адыгеим муниципальнэ образованиехэм ябюджетхэм япхыгъэу Юф зышщыгъэхэ мыш фэдэ учреждениехэр джы республикэм ратыжых. Ащ къыхэкълэ джыр уахтэ Юфхэм языхтэт зыфэдэм, гумэкълыгъоу, щыклагъэу ялэхэм АР-м и Правительствэ ипашэ защигъэгъозагъ, ялофышлэхэм гушыгъу афэхугъ. Ащ игъусагъэх АР-м псауныгъэр къэхъумэгъэнымкэ иминистрэу Мэртыкбо Ру-стемэр муниципальнэ гъэпсыкэ зилэ «Къалэу Мыекъуапэ» иадминистрация ипашэу Михаил Черниченкэмр.

Мыекъуапэ дэт Изэпэу N 1-м Къумпыл Мурат апэ еклолагъ.

Ащ илофышлэхэм къызэра-гуагъэмкэ, электричество рыкълуапэхэм язэблэхун, медицинэ оборудованим ищэфын

ыкълэ специалист гъэнэфагъэхэм (чыпэхэм ямыпхыгъэ врачхэм), медсестрэхэм ялэжыапкэ къэлэтыгъэным фэшл мы ильэ-сым Изэпэу сомэ миллион 13,5-рэ къыфатлупшыгъ. Джащ фэдэу тыгъэгъазэм и 1-м къы-щегъэжыагъэу мы учреждени-ем медицинэ Изэпэу шыгъэ-зыгъэгъоты зышлоигохэм Ин-тернетыр къызыфагъэфедэз,

ядэжъ имыкълэу, ящыкълэгъэ врачым дэжъ зыхарагъэтхэн амал ялэшт. Джыр уахтэм а электроннэ шыкълэм теханхэм зыфагъэхъазыры.

Нэужым АР-м и Премьер-министр я 2-рэ кълэцкыкълэ Изэпэу еклолагъ. Мыщ иврач шъхьалэу Нурия Швецовам къызэрэхигъэщыгъэмкэ, уч-реждением екълрэ электриче-ствэ рыкълуапэр зэблэхугъэ-ным, ящыкълэгъэ лэмэ-псымэхэр ащэфынхэм ыкълэ специалист гъэнэфагъэхэм ялэжыапкэ нахъ къэлэтыгъэным фэшл бюджет-тым къафитлупшыгъэ ахыщэр агъэфедат. Изэпэу зэкълэи нэбгырэ мин 14-м ехъу епхыгъ. Ахэм яфэло-фашлэхэр шапхъуу шылэхэм адиштэу агъэцкълэ-хэм пае ахыщэ Изэпэу къа-ратыгъэм мэхъаншхо зэрилер врач шъхьалэм къыхигъэщыгъ.

АР-м иминистрэхэм я Каби-нет зичэзыу зэхэсыгъоу илэ-щтым мы Юфыгъоу къалэты-гъэхэм нахъ игъэкълотыгъэу зэ-ращытегушылэщтхэр Къум-пыл Мурат кълухым къылуагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтхэр Изэпэу Аслъан тыхыгъэх.

Мыекъуапэ и Мафэ фэгъэхьыгъэ мэфэкI Юфтхъабзэхэм япрограмм

ЮНЫГЪОМ и 7-м

10.00 — 21.00 — шъоум и Урысые фести- валь — зыщыкълотыр къэлэ паркым идэ- хъагъу дэжъ.

10.00 — кълэцкыкълэ Игъыпэу N 16-м икызылухын — ур. Кужорскэр, 108-рэ.

11.00 — Мыекъопэ Гуашъхъу «Ошгъад» зыфилорэм зетлагъэхэр ильэси 115-рэ хъугъэ! Загъэцкълэжыгъэ нэужым саугъэтыр къызэ- гуахыжы — ур. Курганнэмрэ Подгорнэмрэ зыщызэхэкълэхэрэм дэжъ.

14.00 — Соловьев зэххэм ацкэлэ агъэ- нэфэгъэ шлуафгыныр зыфагъэшъошагъэ- хэм ыкълэ Мыекъуапэ и ТОС-хэм азыфагу шыклогъэ зэнэкълэу ия 2-рэ едзыгъо те- клоньгъэ къыщыдэзыхыгъэхэм афэгушлэ- щтых. Зыщызэхашщытыр — муниципальнэ гъэпсыкэ зилэ «Къалэу Мыекъуапэ» иадми- нистрация.

18.00 — 21.00 — «Пщынэр, къегъагу!» — мэфэкI концерт — къэлэ паркым идэ- хъагъу дэжъ.

ЮНЫГЪОМ и 8-м

10.00 — 14.00 — мэфэкI ермэлыкыр — ур. Краснооктябрьскэмрэ Первомайскэмрэ зыщызэуалэхэрэм дэжъ.

— Шэныгъэм ыкълэ творчеством алъэны- къоклэ ныбжыкълэхэм ашлэгъэ гъэхъагъэхэм афэгъэхьыгъэ къэгъэлэгъоныр — ур. Крас- нооктябрьскэмрэ Пушкинымрэ.

10.00 — 14.00 — гъэсэныгъэмкэ муни-

ципальнэ учреждениехэм ягъэхъагъэхэм афэ- гъэхьыгъэ къэгъэлэгъонэу «Гъэсэныгъэр: тыгъуас, неп, неущ» — культурэм и Унэу «Ги- гантым» ыпашъхъэ ит пчэгум шыкълотт.

10.00 — 14.00 — спортым ифестиваль — Лениным ипчэгур.

10.00 — 21.00 — шъоум и Урысые фести- валь — Краснодар итворческэ купхэр зы- хэлэжыщтхэ концерт — къэлэ паркым идэ- хъагъу дэжъ.

14.00 — 15.00 — Юфтхъабзэу «Къалэр, едж!» — къэлэ паркым дэт фонтаным дэжъ.

15.15 — Юфтхъабзэу «Оркестрэр аклыгъоу урам шъхьалэм къыркълэх» — пщынэ лъэпкэ зэфэшъхъафхэм къызыгъэлорэ купыр урамэу Краснооктябрьскэм къыркълотт.

16.00 — 17.00 — къэлэ фестивалэу «Мые- къопэ фанфархэр — 2012-рэ» зыфилорэм хэ- лэжыагъэхэм яконцерт — къэлэ паркым шагъэ- уцушт пчэгур.

17.00 — 19.00 — кълэцкыкълэ курэжые- хэм ыкълэ лъэкъуищ кушъхъафачъэхэм япарад — къэлэ администрацием къыщыублагъэу культурэм и Унэу «Гигантым» нэс.

19.30 — 21.30 — «Си Мыекъуапэ — Кав- казым иналмэс-налкъут!» — къэлэ паркым дэт фонтаным дэжъ шагъэуцугъэ пчэгум.

21.30 — мэфэкI жьогъотопыр — къэлэ паркыр.

ЮНЫГЪОМ и 9-м

10.00 — 20.00 — шъоум и Урысые фести- валь — къэлэ паркым идэхъагъу дэжъ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Ильэсыбэ хъугъэу шуагъэ къытэу егъэджен Юфыр зэригъэцкълэрэм, къыткълэхъухъэхэрэм яплун ышъхъэклэ илахышхо зэрэхилыхъэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъо- шагъ **Шъхьэлэхъо Зурет Авес ыпхъум**, МБОУ-у «Гу- рыт гъэсэныгъэ зыщарагъэгъотыр еджаплэу N 7-р» зыфилорэу къуаджэу Пэнэхэс дэтым урысыбзэмрэ литературэмрэклэ икълэзегъаджэ.

Проект 52-рэ къагъэлэгъошт

Дунэе экономическэ форумэу мы мазэм Шъачэ щыкълоттым Адыгеим инвестиция проект 52-рэ къы- щыгъэлэгъошт. Ахэм сомэ миллиард 63-рэ ауас.

АР-м экономикэ хэхъоныгъэ- хэмкэ ыкълэ сатыумкэ и Ми- нистерствэ къызэрэщыталау- гъэмкэ, зеклоным, промыш- ленностым, псэолъэшлным, мэкълумэщ хъызмэтым, транс- портым алъэныкъохэу инвести- ция площадкэ 63-рэ пстэумкэи мэхъу. Ильэс псаум тегъэпсы- хъэгъэ зыгъэпсэушлэу «Лэгъо- Накъэ» ипроект пхырыщыгъэ- ным республикэмкэ анахъ мэ- хъэнэ ин ил. Джащ фэдэу инду- стриальнэ паркым ишлэни гугъэплэ инхэр къетых. Мыщ ипроект къыщыдэлэытэгъэ пстэури пхырыщыгъэ хъумэ,

сомэ миллиард 21-рэ фэдиз инвестицияу къытышт.

Министерствэм къызэрэща- гуагъэмкэ, Адыгеим форумым къыщыгъэлэгъоштхэм ащы- цэу проекти 9-р зеклоным еп- хыгъэх, ахэм сомэ миллиарди 10-м ехъу ауас, псэолъэшлным ыльэныкъоклэ сомэ миллиард 14-м ехъу зытефэн проект 17 агъэхъазырыгъ, промышленнэ комплексым епхыгъэр проект 12 мэхъу, ар сомэ миллиард 24,5-рэ ауас. Джащ фэдэу мэ- къумэщ хъызмэтым ыльэны- къоу проект 14 (сомэ миллиард 14,9-рэ ауас) къагъэлэгъошт.

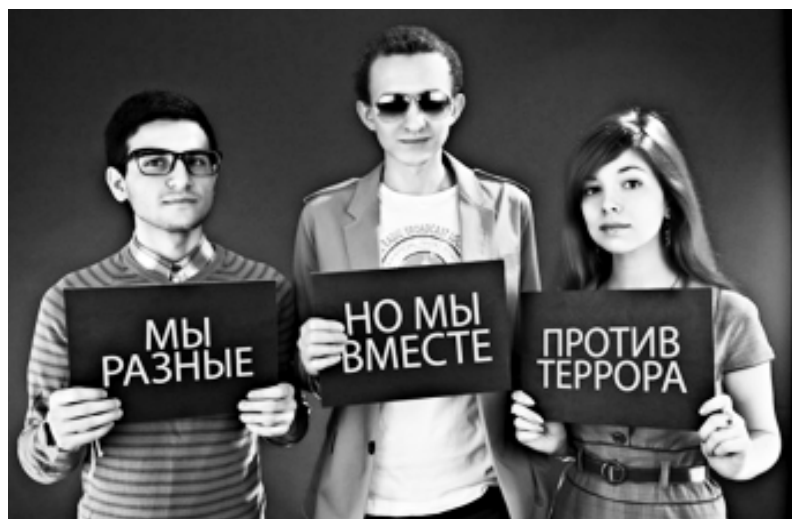
ХЪУТ Нэфэст.

Амылэжыгъэр арашагъ

Шэуджен район гупчэу Хъакурынэхъаблэ ифермерхэм ащыщ горэм ылэжыгъэ тыгъэгъазэу шъофым итым щыцэу тонн 30 блэкълыгъэ тхъаумэфэ мафэм шуатыгъугъ. АР-м хэгъэгъу кълэцкыкълэ и Министерствэ ипресс-къулыкълэу къызэрэтыгъэмкэ, бзэджащлэхэр мэкълумэщ продукцияер зыщэфыр унэе Юфшлэпэ горэм екълуалэхэ, лэжыгъэр ежъхэм яеу ашлэш агъэхугъ. Ащ зэзэгъыныгъэу дашыгъэм тетэу комбайнэрэ хылылэзешэ ав- томашинэхэмрэ къафигъэкълуагъэх ыкълэ зы мафэм къыкълэцкыкълэ гек- тар 21-м тет тыгъэгъазэр аложыи, фирмэм рашагъ.

Мы уахтэм уплэкълунхэр маклох, зэрарэу лэжыгъэр зи- ем рагъэшлэгъэр зыфэдизыр къалытэ, уголовнэ Юф къызэлэу- ахыцтмэ къэлэгъошт.

Терроризмэ зэрарэу къыхы- рэр, ащ ыпкэ къыкълэцкыкълэ нэбгырэ мин пчъагъэхэр сэкъат зэрэхъухэ- рэр, лажэ зимылэ цыфхэм яду- най зэрахъожырэр тинэрылыгъу. Цыфхэр экъоуоцхэмэ, а тхъамы- клэгом зыщытыухъумэн зэрэт- лэкълыщтыр къыхагъэщызэ, ащ къыфаджэхэзэ, ильэс къэс Юны- гъом и 3-м, терроризмэ пэуцу- жыгъэным и Мафэ рагъэкълэу. А мафэм ехъулэу агъэхъазырыгъэ макетхэм мыхэр ащыщых.

Юф мыублэп, бли хэсэп

Етланэ УФ-м гэсэныгэмрэ шлэныгэмрэкэ иминистрагэу Андрей Фурсенкэм дэклигэо эхэсыгэу информационнэ обществэм хэхьоныгэ егэзшыгэным фэгэхьыгэу кышциуагэ Юфклем 2012-рэ ильэср кэмысызэ еджапэхэр техьанхэу зэрэфэхьыгэу.

Ащ юж Урысыем и Правительствэ иунашкэ кэралыгэо еджапэхэм ачлэс кэлэеджаклохэр зэрэджэхэрэм ехьылэгэ кэбарыр (дневникырэ журналырэ) электроннэ фэло-фашлэхэу электроннэ шьуашэм ильэу агэцаккэхэрэм якэралыгэо ыкли амуниципальнэ реестр хэгэхьагэ.

Урысыем иеджапэхэм информационнэ технологиякэхэр ачлэлэ зэхьум, кэлэеджаклохэм яшлэныгэуэр зэраульгэуэрэ шлыкэр шэн-хабзэу шылэм кэрчыгээн фаеу хьугэ. Тхылыплэм хэшлыкыгэу дневникырэ журналырэ ачылпэ электроннэ шьуашэр зиуцоклэ, егэджэн Юфыр ыкли ащ икэуэхэр кэлэеджаклохэм ямызакэу, кэлэегэаджэхэмкэ, ны-тыхэм-

кли нахь нэрыльгэу хьушт.

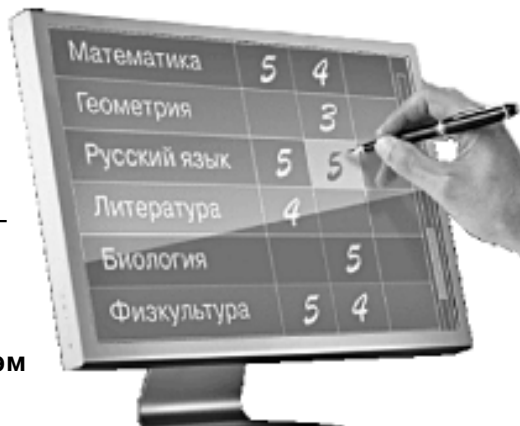
Непэ еджелпэ информационнэ системэм икэу фэдизэу зышкэомбгугэ, ащ электроннэ дневникхэм ыкли журналхэм ямодульхэм ямызакэу, нэмык фэло-фашлэхэри дэбгэотэштых. Гушылэм пае, ны-тыхэм ясабыи иеджаклэ ехьылэгэу кэбарым нэмыклэу, еджапэм ищылэклэ хэлэжээнхэу, кэлэегэаджэ пэпч дэгущыиэнхэу, психологыр лэпылэгэу кьафэхьунэу, еджапэм мыккloxэу ащ шызэхашэрэ зэулыкэхэм ахэлэжээнхэу амал ялэ хьушт.

Арышлэ, электроннэ дневникыр кэлэцлыкхэр, ны-тыхэр, кэлэегэаджэхэр ыкли еджапэм ипашэхэр зэзыпыхэрэ системэу мэхьу.

АР-м гэсэныгэмрэ шлэныгэмрэкэ и Министерствэ кьэзритыркэклэ, Адыгейм иеджапэхэр зэклэ электроннэ системэу «Дневник. ру» зыфилорэм хэхьагэ. Ар гэсэныгэмкэ муниципальнэ ыкли чыплэ гэрорышлэпэхэм ядокументхэр зэзыгэзэфэрэ системэу шыт. Ащ хэхьэх электроннэ дневникыр, классым ижурнал, урокхэм

Классхэм яжурналхэмрэ кэлэеджаклохэм ядневникхэмрэ электроннэ шлыкэм тетэу гээпсыгээнхэм илоф ильэс зытлу хьугэу тегушылэх. 2010-рэ ильэсым Урысые Федерацием и Кэралыгэо Совет ипрезидиум

изэхэсыгэу информационнэ обществэм хэхьоныгэ егэзшыгэным фэгэхьыгэу УФ-м и Президентыгэу Дмитрий Медведевыр кэзакло зыфэхьугэу гупшысэм ышхьэшыгу кьыщырахыгэагэ. Ар еджелпэ журналхэмрэ кэлэеджаклохэм ядневникхэмрэ электроннэ шлыкэм тырагэхьанхэм фэгэхьыгэагэ.

ярасписание, отчетэу еджапэм ышхьхэрэ ыкли нэмыкхэр. Непэ сетым Урысыемкэ еджелпэ 20000 кьыхеубытэ. Ар нэгьырэ миллиони 4-мэ агэфеде. Тиреспубликэклэ еджапэ пэпчэ зы нэгьырэ ыпкэ хэмылэу а Юфым фырагэаджэагэ. Системэм техьэгэнымкэ ахэр лэпылэгэу мэхьу.

Гэсэныгэмрэ шлэныгэмрэкэ и Министерствэм кьытфигэхьыгэу ары. Чэц-зымафэм кьыккocл а гумэклыгэор дагэзыжын альэккыгэ, псырыкляпэр агэцэккэжыгэ.

гэлыагэорэмкэ, еджелпэ заул нылэп электроннэ системэм хэмыхьагэу кэнагэу. Гушылэм пае, Мыекьуапэ иеджелпэ 35-мэ, ахэм яЮфышлэ 1029-мэ, кэлэеджэклэ 5767-мэ ыкли ны-ты 3559-мэ а системэр агэфеде. Шэуджэн районыр пштэмэ, еджелпэ 6-мэ якэлэегэаджэ 26-р, кэлэеджэклэ 32-р ыкли ны-ты хэм ащышэу нэгьырэ 15-р электроннэ шлыкэм техьагэ. Арышлэ, джыри зэфэдэу а амалыр еджапэ пэпчэ ыгэфедеэрэ.

Мы мафэхэм еджапэхэм япэцэ заулэхэр гушылэгэу сшыгэх. Ахэм кьызэралорэмкэ,

еджапэр системэм хэхьагэмэ, лыгэклэ классым ис кэлэеджаклор псынклэ Юфэу электроннэ дневникым кьыфэклонэу шытэп. Шэн-хабзэ хьугэу агэфедеэрэ дневникри, электроннэри джыри шылэштых. Гушылэм пае, классым нэгьырэ 30 исмэ, 15-р дневник кьызэрыккэклэ, адрэ 15-р электроннэ шлыкэм тетэу едженхэ альэккышт. Ильэс зытлу джыри ккocт зэклэри зы системэм техьэфэхэ.

Гушылэгэу сызыфэхьугэмэ ащышэу, Мыекьуапэ гимназиесу N 22-м изавучэу Людмила Портенкэм кьелуатэ:

— Ильэситф фэдизклэ узэклэ-лэбжымэ, Москва курсэр шысклэхэзэ, гимназиесу цыккы горэм ташэгэагэ. А лэхьаным а еджапэм джы тэ непэ тызыхьэу тшлэиго шлыкэм тетэу Юф шылэштых. Шыпкэу, еджелпэ инхэу, тэ тигимназиесу фэдэхэм мы Юфклер нахь ащышлыгэуай. Сыдэу шытми, мыгэу ушэтыныр тыухыгэу, еджапэхэр электроннэ шлыкэм техьанхэ фае. Сэ сишлэшлыкэ, материалнэ базэ тэрэз шылэмэ, кьин хэмылэу Юфтехьэбзаклэм утехьан плэзкышт.

Шыпкэу, сидрэ Юфыкли кьыныгэо горэхэр кьыпкы. Ау мы Юфыр «Юф мыублэу блэ зыхэсым» фэдэп. Ушэтын фэдэу икыгэу ильэсыр кьуагэу, еджапэхэр Юфым шыгэуазэ хьугэх, джы кьэнэжыгэу а шлыкэм техьанхэр ары.

СИХЬУ Гоцнагэу.

Гумэклыгэом идэггэззыжыын дэлажэу

Гэрэкло, кьымафэм, ом изытет кьызыдихьыгэу гумэклыгэохэм япхыгэу Мыекьуапэ икыкыплэ лэныкыо шылэ унэхэу фэтэрыбэу зэхэтхэм ащыпсэхэрэм псыр нахь маклэу кьалэклахьэ хьугэагэ. Кьушхьэхэм температурэу ащылэр зэрэцлыкыгэу ыкли псыхьоу Цицэ кьызэригэштыхгэм кьахэклэу районхэу ЦКЗ-м, Михайловым ыкли Шэуджэн кьэлэ цыккы ащылэ унэ зэтэтхэм псы чылэм икэтын зэпыгэохэр шафэхьугэагэу, анахьэу ышхьагэуэр кьатхэм ар алэклахьэштыхгэп. Мыгээрэ гэрэмафэми джащ фэдэу, кьушхьэхэм шылэ псырыккэпэ трубэр зэрэзшыкыуагэу кьыхэклэу, кьэлэдэхэм псымкэ гумэклыгэохэр зэхашлэн фаеу хьугэагэ.

МУП-у «Мыекьопэводоканалыр» мы гумэклыгэохэм ядэггэззыжын зэрэдэлажэрэм, бжыхьэ-кьымэфэ лэхьаным зызэрэфигэхьызырэм афэгэхьыгэу гушылэгэу тыфэхьугэ ащ инженер шхьагэу Сергей Гапоновым.

Ащ кьызэрэтиуагэмкэ, планэу кьафагэуцугэу тетэу, зэпыгэу ямылэу Юф шлэ. Псырыкляпэхэу кьымафэм ыгэзштыгэагэхэм япроцент 70-р непэрэ мафэм ехьулэу зэблахьугэх. Джыри Юфшлэнхэр лэзкыуатэх.

— Гэрэкло, кьымафэм, ом кьызыдихьыгэу гумэклыгэохэм кьахэклэу цыфхэри, тэри чыплэ кьин тифэгэагэ, — ело инженер шхьагэу. — Ащ фэдэ тапэклэ кьэмыхьужыным пае яунэхэм кьаколлэрэ псырыкляпэхэр фэбэу аухьумэнхэу ыкли агэцэккэжыынхэу кьэлэдэхэм тыкьаджэ. Гэрэкло псымкэ нахь гумэклыгэо хэтыгэхэм ащышхьы районхэу ЦКЗ-р, Михайловыр ыкли Шэуджэн кьэлэ цыккы ащыпсэхэрэ. Мыхэм ащылэ кьятитф ыкли кьятитбгэу хьурэ унэ зэтэтхэм ащышлэу «экспериментальнэу» псыр кьычлэзышхьы насоситлу ащыдгэуцугэагэ. Ащ ишлуагэклэ псыр ышхьагэуэр кьатхэм анэсыштых. Нэужым гэрэорышлэкло компаниехэм мыш фэдэ пкыгэохэр мы унэ зэтэтхэм ашагэуцунхэу ятлуагэ. Ащ сомэ мин 50 нахьыбэ тефэштэп. Ар бэп, сыда плэмэ ошлэдэмышлэ Юфкэ псым зэпыгэу горэ зыфэхьуклэ, ахэм яшлуагэклэ цыфхэм гумэклыгэо зэхашлэштэп, ренэу псы чылэри, фабэри ялэштых. Ау непэрэ мафэм ехьулэу ащ фэдэ насосхэр тыди шагэуцугэхэп.

Гэрэмафэм псым зэпыгэу фэхьуным ушхьагэу илагэмкэ Сергей Гапоновым теупчылэ. Ащ джэуапэу кьытитыжыгэмкэ, чыжэу кьушхьэхэм шылэ

псырыкляпэм кьызэрэклэчыгэу кьыхэклэ псыр аубытыгэу ары. Чэц-зымафэм кьыккocл а гумэклыгэор дагэзыжын альэккыгэ, псырыкляпэр агэцэккэжыгэ.

Ащ нэмыклэу, Мыекьопэ кьэлэ администратцием ибюджет шыц сомэ миллионитлу кьафатлупши, станицэу Ханскэм шылэ псырыкляпэу километрэ зыккыхьагэу Юныгэом и 1-м ехьулэу агэцэккэжыгэ. Ащ ишлуагэклэ мы псэуплэм дэт еджапэхэм зэпыу ямылэу псыр алэклэхьашт.

Джащ фэдэу инженер шхьагэу тызэрэщиггэозагэмкэ, федеральнэ бюджетым кьафатлупшыгэу мылэкумкэ кьушхьэхэм шылэ ятлонэрэ псырыкляпэр агэпсы. Джырэ уахьтэ ехьулэу километрэ 30 зыккыхьагэу ашлыгэх, Юфшлэнхэр джыри льягэкыуатэх. Мы ятлонэрэ псырыкляпэу ашлырэм мэхьанэшхо ил, ишлоггэшхо кьэклонэу шыт. Сыда плэмэ ошлэдэмышлэ Юф кьэхьоу, псырыккэпэ шхьагэу гээцэккэжыынхэр рашылэнхэ хьумэ, ар агэпытэнышлэ, мыдрэ псырыкляпэр агэфедедэн альэккышт, псым икэтын зэпыу имылу цыфхэм игьом алэклэхьашт.

МУП-у «Мыекьопэводоканалым» ипашэ псэолэзшынымкэ игуадзэу Мамгэт Кьэплэан кьызэриуагэмкэ, псырыкля-

пэхэр зыггэпсышт псэолэзшлэхэр зэнэкьокэу шлыкэм тетэу кьыхахыгэх.

Ильэситфым телытэгэу сомэ миллион 933-у федеральнэ ыкли республикэ бюджетхэм кьатлупшыгэр зэриркылагэу тетэу агэфеде. Ащ шышэу мы ильэсым ыклэхэм анэс гээцэккэжыынхэм зэккэмкэ сомэ миллион 276-рэ апэлуагэхьанэу шыт. Километрэ 20,3-рэ зыккыхьагэу псырыкляпэу поселкэу Каменномостскэм шаггэпсыгэм джырэблагэу псыр фатлупшынэу агэнафэ. Зэпыу ямылэу Юфшлэнхэр зэхашлэнымкэ ящыкэгэу хэушхьафкыгэу техникэр ял.

Дао зилэ цыфэу яЮфшлэпэ кьеуалэхэрэр анахьэу зыггэу-мэклыхэрэмкэ С. Гапоновым теупчылэ. Ащ кьызэриуагэмкэ, нахьыбэу цыфхэр кьызыккэупчлэхэрэр псы кубометрэ пчьагэу агэклэдыгэр зыфэдизыр кьэзыггэлыгэуэр пкыгэом игэуцун, псырыкляпэхэм язэблэхьун, нэмыкхэри.

Джащ фэдэу федеральнэ хэбзгэуцугэу шылэм кьызэрэдильтэрэмкэ, мы ильэсым ибэдзэогэу мазэ кьышчыублагэу цыфхэм псэу агэклэдыгэу ибагэу кьэзыггэлыгэуэр пкыгэохэр зэккэми агэуцунхэу фаеу С. Гапоновым кьыуагэ. Джырэ уахьтэ етлупшыгэу а пкыгэохэр агэуцух, арэу шытми, проценти 100-м нэсэу ар гээцэклагэу джыри хьугэп.

КИАРЭ Фатим.

Сурэтхэр тезыхыгэр лэшынынэ Аслан.

Мыекъопэ Юашъхъэр

Къалэм иурамхэу Подгорнэмрэ Курганнэмрэ зыщызуалэхэрэм Ошъадэ Юашъхъэр шыт. Я 19-рэ лъэшлэгъум ыкIэм, 1897-рэ илъэсым, профессор цIэрылоу Н.И. Веселовскэм изкспедицие Петербург къикIыгъ, жьоныгъокIэ мазэм Ошъадэ ытIынэу ригъэжъагъ.

Метри 3-рэ сантиметрэ 20-рэ икууагъэу Юашъхъэм зетIэхэм, зы бэн къычIагъэщыгъ. Шъхъэгощэ мыжъохэмкIэ ар къыгъэтIылыкIыгъэу шытыгъ. ЯтIэм хэткIухъагъэх пIоми хъунэу зы цIыф утылугъэ илэпкъ-лъэпкъхэр ащ

шъом зынэхсэм, етIэф мыжъо къутафэхэмкIэ хъураеу къэгъэгъунэгъэ чIыплэ горэм еолэгъагъэх. Ащ ыгузэгъу метрэрэ ныкIорэ икууагъэу зыратIыным, иплъышъокIэ къазыц шъхъэнтэ гъэтIысыгъэм ихъащырэу, ыубытырэмкIэ квадрат метрэ 20 хъоу мэшэххо илэу къычIэкIыгъ. ТемырымкIэ къыщегъэу къыблэмкIэ машэр гъээзгъагъэ. Мэшэ дэпкъхэр пхъэкIэ къэпкIыхъагъэхэу, лъэгур шъхъэгощэ мыжъохэмкIэ къыгъэтIылыкIыгъагъ. Машэм рашIыхъэгъэ къэунэм пхъэ шъхъэтелъхъэ илагъ. Ащ ятIэ тыратэкъожь, етIани зы пхъэ унэхъхъэ шъуамбгъо тырагъэпытыхъажыгъагъ. Пкъэухэр зэшъухэм, къэунэр зэбгырызи кIоцIым ифэжыгъагъ.

Пхъэ шIыхъагъэкIэ машэр камеришъу гошчыгъагъэ. АпэрашIэу ишъомбгъуагъэкIэ зэфэдиз камеритIукIэ зэтыраути, етIанэ темырымкIэ гъээзгъэ камеритIоу зэхэтэу, зыр — къокIыплэмкIэ, адрэ — къохъапIэмкIэ шытыгъ.

КъыблэмкIэ гъээзгъэ камерэшхом ыгузэгъу, ылакъохэри ылэхэри утылугъэхэу, ышъхъэ къыблэм щэгигъэу, ыцэхэм анэмыкIыр ятIэм шыцхъужыгъэу хульфыгъэ лэпкъ-лъэпкъхэр къырагъотэгъагъэх.

Джаш фэдэ гъэтIылыкIэхэр ялэу, зытелъ чIыплэхэри нахъ нэхъоу, бзылфыгъэ хъадэ къупшъхъэ зырыз адрэ камерэмэ къащычIагъэщыгъагъ. Дунаир зыбгынагъэхэм адагъэтIылыжыгъэгъэ пкъыгъо зэфэ-шъхъафыбэ камерэхэм бэдэдэу арылгыгъ. Анахъэу пкъыгъуабэ къызэрахыгъэр камерэ анахъ иныр ары. Ащ ехъулэу Петербург къикIи профессорэу Н.И. Веселовскэр Мыекъуапэ елбэтэу къэсыгъагъ. Профессорыр япашъу купым мэфичым къыкIоцI камерэмэ къащылэгъогъэ пкъыгъохэр къараыхъэ икIугъ.

Анахъэу пкъыгъуабэ зэрылгыгъэр камерэ анахъ иныр ары. Хульфыгъэ хъадэ къупшъхъэм ылэпкъ-лъэпкъ дышгъэ IэрышIхэр тизыбзагъэх. Ахэм ащыщыгъэх дышгъэм хэшIыкIыгъэ аслъан цIыкIу сурэт теплъэ зилэгъэ пкъыгъо 68-р, цу сурэт 19-р, дышгъэ хъурджэнэ цIыкIу 39-р, метрэм тIэкIу ехъоу зикIыхъэгъэгъэ тыжыным ыкIи дышгъэ трубки 6-р цу сурэтхэм ашIохэлугъагъ. Мы бэшхэр (трубкэхэр) икIэгъэ-къонхэу, дышгъэ аслъан, цу, хъурджэнэжыыхэмкIэ гъэкIэрэкIагъэу балдахин-жъауплэ шъхъарыхъон дэнэ шэкI пIыжы дэгъум хэшIыкIыгъэу

хульфыгъэ къэунэ шъхъаIэм шъхъащытыгъ. Хульфыгъэм ынатIэ диадемэр (лъэрыхъ шъхъэтелъыр) телгыгъ, дышгъэ кусэм ар тегъэпытыхъэгъагъ, лъэшэу кIэрэкIагъ дышгъэ къопитфыхэмкIэ.

Камерэшхом къырахыгъэмэ ащыщыгъэх тыжыным къошын 14-р, зы дышгъэ къошыныр, зы дышгъэ лагъэр, тыжыным бзыхъафхэр, дышгъэ чыIухэр, мыжъо лъапIэхэм ахэшIыкIыгъэ пшъэрылхэр ыкIи ахэм анэмыкIхэр.

Камерэшхом къырахыгъэмэ ащыщыгъэ шIэныгъэмкIи, искусствэмкIи, топографиэмкIи мэхъэнэ ин зилэ тыжыным къошынжыгъэр. Ащ ыкIышгъо чIыопс тхыпхъэхэр — къушъхъэтхъэр, ахэм къащегъэрэ псыхъуитIур, псэушъхъэхэм ясурэтхэр тешIыхъэгъагъэх. Мы тхыпхъэ сурэтхэм шIэныгъэлэжхэм осэшхо ин афашыгъ. Наукэм зэрилыгъэтерэмкIэ, мыщ нахъ чIыплэцIэ кар-

Ахэм джырэ лъэхъан Темыр Кавказым ис цIыф лъэпкъхэу адыгэхэр, къэбэртаехэр, шэрджэсхэр, чэчэнхэр, ингушхэр, ахэм анэмыкIхэри къатекIыгъэхэу ары наукэм зэрэщалыгъэтерэр. А блэкIыгъэ охътэ чыжъэм цIыфхэр тIоу гошчыгъэу зэрэхъугъагъэхэм — байхэмрэ тхъабыкIэхэмрэ, къегъэнафэ патриархальнэ лъэпкъ гъэпсыкIэм зэрэхэтэгъэхэр. Камерэ иным илгыгъэ хульфыгъэ фэшIыгъэм бзылфыгъэ унэлутитIу зэрэдычIалхъэгъагъэм арэушгъэу уимыгъэлон плъэкIырэн. Ошъадэ къыщагъотыгъэ пкъыгъохэм а уахътэм мы чIыплалэм щыпсэгъэ цIыф лъэпкъхэр нэмыкI хэгъэгухэм акIэрычыгъэхэу зэрэщымытыгъэхэр къаушыхъаты. Иран, Ирак, Индием, Гурыт Азием, Сирием, темырым ичIыплэ зэфэшъхъафхэм якпкъыгъохэр ыкIи яфэмэ-бжымымэхэр ахэм къанэсыщыгъэх. ГушыIэм пае, Ошъадэ къычIахыгъэ щыгъыжыыхэр сердоликэу ыкIи бирюза мыжъо лъэпкъэу зыхэшIыкIыгъагъэхэр Иранрэ Индиемрэ къарыкIыгъагъэх. А зэкIэмэ Мыекъопэ Юашъхъэу адыгэ чIыгужыым къыщыха-

илгыгъэх. Ахэм афэшъхъафэу гъоплэ пчыпиджын, тыжыным тхъакIумалэхэр ыкIи нэмыкI хъапщып тэкъуафэхэр цIыфым дагъэтIылыгъагъэхэу къычIахыгъагъэх.

Метри 10-рэ сантиметрэ 60-кIэ етIэхэи Юашъхъэр зытырашIыхъэгъэгъэ чIышъхъа-

тыжъ джыри дунаим къытырамыгъотагъэу ары.

Мыекъопэ Юашъхъэм, Ошъадэ къычIахыгъэ пкъыгъохэм къызэрагъэнэфагъэмкIэ, мы къэунэр зыфашыгъэ пэшэ-шхор ыкIи ащ ицIыфхэр, мы пстэури къызкIэныгъэхэр зыщылагъэхэр тIэрэ ыпэкIэ илъэс 2500-кIэ узэкIэлэбжэмэ ары.

гъэщыгъэр зыфэдэр къэлэгъогъе тарихъ саугъэт баеу, пасэм мыщ щыпсэгъэ цIыф лъэпкъхэм альапсэ, ятарихъ къызы-IотыкIэу, дунэ мэхъанэ зилэу, дунэ культурэр зылэтыгъэ саугъэт ин дэдэу зэрэщытыр нафэ къыпфашIы.

МАМЫРЫКЪО
Нурмет.

СЭМЭРКЪЭУМ, ЛАКЪЫРДЫМ ЯКЪОГЪУП

Адыгэ хэми ар яклас

«Зэрэритыжбыщт» шъынкъэр ышIошъ зэхъум...

Шыхъамызэ къыщэгъэкIагъ кIэлэ хъакIэ къызыфэкIом. НысакIэр, Асыет, ипсэлтыхъуагъэм зэрэтеплэу къызыфэ-кIогъэщтыр ымышIэу ыгучIэ изыгъ. КIэлэ хъакIэм гушIыэм кIыхъэ зырымгъэшIэу къыригъэжъагъ:

— Лъэгъун бдысIэу уадэжъ сыкъэ-кIуагъ. — ИлI къырилоштыр ежъ имыщыкIагъэу ылыты, Асыет ышъхъэ къыщигъэзыежынуу къызежъэм, Къасимэ къыфидагъэп. — Ори къедэлэу къэсIоштым, зэрэшъыпкъэр къэуушы-хъатыным пае. — ЕтIанэ Шыхъамызэ зыкъыфигъэзагъ. — Мы къэпшагъэр сэ сикъэщэныгъ, ау сэ сыкъыщигъэ-зый, о къыбдэкIуагъ. Ар фэгъэгъунэу орэмыгугъэ. Ахъщэу тегъэкIодагъэр къэпщыныжъ. — Блокнот горэ Къасимэ иджыбэ къырихыгъ. Ар къызэдихи, даплэзэу къыригъэжъагъ. — 1961-рэ илъэс жьоныгъуакIэм и 22-рэ. Асыет къызыхъугъэр илъэс пшIыкIуи зыщы-

хъугъэ мафэм дух апч фэхъыи, ыдэжъ сыкIогагъ. Ащ сомищырэ чапычыхырэ лыстыгъ. Къэгъэгъэ Iэрами ащ кIы-гъугъ. 1961-рэ илъэс шышъхъэлум и 13. Мыекъуапэ тыкIонэу Асыетрэ сэрырэ а зы автобусым тызызэдефэм, сылIыба, къэщэным гъогупкIэ езгъэтыныгъа, билет фэсцэфыгъагъ. Ащ зы сомэрэ чапыч шэкIырэ щырэ тефагъ. Мыекъуапэ тызынэсым, псыфалIэ лагъэу ылуагъэти, псылIэшIу стэкан фэсцэфы-гъагъ. Ащи чапычищ лыстыгъ...

— Къызгурылуагъ, къызгурылуагъ, — къэгулагъ Шыхъамызэ. — Къэсша-гъэм зэкIэмкIи тебгъэкIодагъэр къало.

— Ари боу къэсIон, мары къэлъы-тэгъахэу сиблокнот дэт. Сомэ шэкIырэ чапыч IокIырэ блырэ. Мышъыпкъэмэ, мары къэпшагъэм кьерэлэу, — Шы-хъамызэ Асыет фыреплээкIыгъ.

— СшIошъ мэхъу, — ылуагъ Шыхъа-мызэ. — Сыкъезэгъы. Гъатхэр къэсы-

мэ ащ фэдиз ахъщэ зытебгъэкIодэгъэ уикъэщэныгъэм шагум къэгъагъэхэр

Делэм уIуклэмэ...

— А зыкъом фэгъэгъон, сыдэу бэрэ сыкъызэгъэжагъа, — Ерыстэм иныб-джэгъу фильгыгъ. — Сыхъатыр блым мы чIыплэм тыщызэлукIэнэу тыззэгъыгъагъэба!

— Ашъыу, зы делэ горэ сапэ къи-фи, мышъо-мылэу къыIорэр къымы-ухызэ сыкъыгъэгужъуагъ, — зеухыжы Хъэсанэ.

Абдзэхэ литIу шакIо кIуагъэхэу мэ-зым пхырыкIырэ лъагъом шыу горэ апэ къыщифагъ. Шыур Шапсыгъэ къекIы-ти, къэуцуи шым къепсыхыгъ зыгорэхэм-кIэ къяупчIыным гухэлэ илэу. Зэрэгъэгущы-Iэхэу тIэкIурэ щытыгъэх, нэлэуаси зэфэ-хъугъэх. Абдзэхэ литIум зызырэм Нэкъа-чыу, адрэм ЦIэмадыу, шапсыгъэм Пэзад ацIагъ. Зыфаер зызрегэгъэшIахэм, ша-

щезгъэгъэтIысынхэщэ, къызызэлэуихыхэ-рэм къэгъэгъэ Iэрамыр къыостыжыщт...

Щхыным иIоф темытми, Къасимэ фэмыхъукIэ къэщхыпцIыгъ, къызфэ-кIуагъэм къыкIыным зэрэщымылэр къы-гурылуагъэу къыкIэлтыкIоштым емы-жэжъэу унэм къыкIыжыгъ.

— Сыда, адыгэмэ ащ фэгъэхъы-гъэу алорэр пшыгъуншэжыгъа, де-лэм уIуклэмэ, Iогъу-шIэгъу умышIэу уипалэ ептынышъ, укъебгъукIонэу арыба!

— Е синыбджэгъужъ, — щхыгъэ Хъэсанэ, — джы делэу щылэр бэ хъу-гъэ, а зэкIэмэ уалукIэ къэс уипалэ яптын хъумэ, урикъужынып.

псыгъэр игъогу техъажыгъ, мыдрэ ли-тIури шэкIонхэу мээым хэхъажыгъэх.

— Нэкъачыу, — ылуи зыр ымакъэ лъэшэу игъусэ къеджагъ.

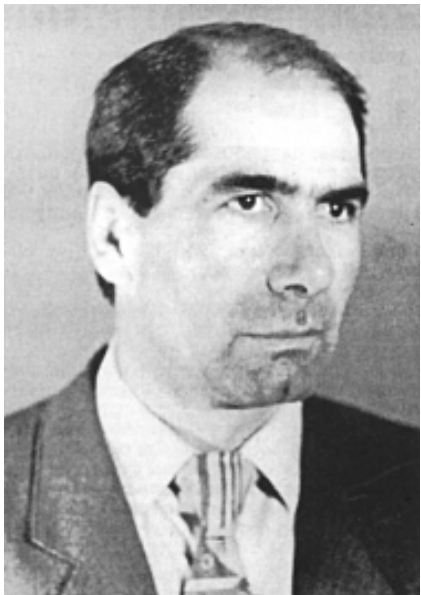
— Сид, ЦIэмадыу? — адрэри къы-пэдэжыжыгъ.

— Шапсыгъэм Пэзад ыцI! Хъа-хъа-хъа! — лъэшэу къэщыгъ.

ПЭНЭШЪУ Сэфэр.

О УИЦЫФЫХ АХЭР, АДЫГЕИР!

Ситхыгъэ зыфэзгъэхьымэ шлоигъор Адыгеим щызэлъашлэрэ цыфышлоу, лэжьэклошхоу, лэдэбышхо зыхэлъ клэлэгъаджэу ыкли усаклоу Шэкло Абрек Щэбанэ ыкьор ары. Ащ итворчествэ ехьыллагъэу сыкьатхэмэ шлоигъоу сызышыгъэр иусэхэу бэмышлэу «Адыгэ макъэм» кыхьагъэхэр ары. Ахэм узьаджэклэ, лэпэлэсэныгъэу тхаклом хэлъым гу лъымытэн плъэкырэр. Абрек Джамбэчыи щыщ нахь мышлэми, Хьакуры-нэхьаблэ дэсэу, ащ кыкльыз илэсэишэ Мамхыгъэ гурыт еджаплэм сэ саужы-локлэ шеджагъ, сезыгъеджэгъэ клэлэгъэджэ шлагъохэм ащыщхэм шлэныгъэм игъогу тырашагъ.

Мы лым нахь нэлуасэ сызыфэхьугъэр 1988-рэ илээсыр ары — ыныбжэ а лэжьаным илээс 45-м итыгъ нылэп. А илээсым, гъэмфэ гъэпсэфыгъо мафэхэр аухыи клэлэеджаклохэри еджаплэм кьеклолэжьыгъэхэу, гуманитар ушэтынхэм апыл Адыгэ республикэ институтым илофышлэ нэбгыритф тызэхэтэу Джамбэчыи гурыт еджаплэм имузеу Бахьукъо Ереджыбэ ыгъэпсыгъэм нэлуасэ зыфэтшлынэу ыкли адыгабэмрэ литературэмрэ зэрэзэрагъашлэрэм тылпылхэнэу тыклогъагъ.

Купым апэу кыпэгъоклыгъ клэлэ кьопцлэ лэпэлъагъэр. Нэгүшлоу, адыгэ зеклоуагъэр кыхэщэу, «шъукъеблагъэр» ыпэ итэу, пашэм икабинет тыриши тигъэтлысыгъ.

— Мы унэм кытфэчэфэу тыкызышагъэр мы еджаплэм ипашэу Шэкло Щэбанэ ыкьор Абрек, Джамбэчыи щыщ, зэклэ цыфэу дэсыр ешлэ, упчлэ фышъуилэмэ иджэуап шъуиэгъэотыным сышэгугъы, — ылозэ Хьэдэгъэллэ Аскэр, зеришэнэу, клэлэу Абрек нэлуасэ тыфишлыгъ. — Анахьэу тыкызыфэ-кьлауагъэр шъуимузей тепллын ыкли адыгабзэр зыряжъуагъашлэрэм тыналэ тетыдзэн, ищыклагъэ хьумэ лэпылэгъу тышъуфэхьунэу ары, — тикъэкьуагъэ хьугъэм еджаплэм ипашэу нэлуасэ фишлэу, кыпишгъэхьожьыгъ Хьэдэгъэллэм.

— Ереджыбэ джыдэдэм ядэжэ кло-жыгъэш, ар кысэгъэшфэклэ адыгэ урокхэм нэлуасэ зафэтшлын шъуломэ, урокыр шлэхэу рагъэжэшт, — ылауагъ Абрек.

Ащ тыкызэгъыи, адыгэбзэ урокым кьлауагъэхэм сэ захэзгъэфагъ, адыгэ литературэм иегъэджен сыхьат Хьэдэгъэллэм нэбгыритф итэу кьлауагъэ. Адыгабзэр языгъэхьыштыр ежэ Абрекэу кы-члэкьыгъ. Сыхьатэу ащ щыдгъэкьуагъэр джы непэ кызынэсыгъэми сыгу кынагъ: урокыр план гъэнэфагъэу ежэ кыгъэхьазырыгъэм техыгъэу дахэу ригъэкьоклыгъ, щысэ дэгъухэр кыхьыгъэх, еджаклоу классым исхэр зэклэ яшъыпкъэу хэлэжыгъэх, упчлэ зэ-тлауэу тэ яттыгъэми яджэуапхэр кьаратыжыгъэх. Нафэ кытфэхьугъэр еджаплэм адыгабэмрэ адыгэ литературэмрэ язэгъэшлэн яшъыпкъэу зэрэщыпхьыгъэр ары.

Сыхьатыр клуи пашэм икабинет тыкызехьажыым, Бахьукъо Ереджыбэ кыытажэу исыгъ. Сэлам зызэтэхым ыуж тыкызыфэклогъэ лэфым Абрек Ереджыбэ нэлуасэ фишлыгъ. Ежэ зэрэ-

пашэр кыхымыгъэхэу, нахьыжыгъэ шъхьэкьлэфэшхо Ереджыбэ фишлыгъэр ар кьэгущылэщтыгъэ: гъэхьагъэу, хэхьоныгъэу еджаплэм ышлыгъэхэр ащ ынашлэ тырилхьэщтыгъэх. Ереджыбэ, щытхыу лыер пфиштэнэу зэрэщымы-тыр кыхэщэу, кылыагъ: «Абрек сэ сигъэхьагъэхэр кьелэтышхэ, ау пашэу лэф зишлэрэм кыщегъэжыагъэу ащ еджаплэм хэхьоныгъэу фишлыгъэр бэ дэд, коллективыр зэгурыложьэу дэгъоу зэрэщэ, еджаклохэм янэ-ятэхэм жабзэ кьадеготы».

Ащ ыуж Бахьукъо Ереджыбэ тапэ итэу имузей тишагъ. Музеу тызычлэ-хьагъэр хьалэмэт, ижыкьлэ щылэгъэ лэм-псымэу, лашэу, кьупшъхьэу, тарихым фэгъэхьыгъэу члэлыр бэ. Ахэм яхьышгъэ плуныгъэмклэ мэхьанэу илэр музеем ипашэ игъэкьотыгъэу кытфи-

ИТХЫГЪЭХЭМ УЗЫЛЭПАЩЭ

Ютагъ. Ащ игъэпсын еджаклохэм агу етыгъэу, фэчэфхэу кызырэхэлажэ-рэм кытегушылэ. Нэужым музеем илыгъын игугъу кышлыгъ: «Ти Абрек музеем ыналэ лэшэу тет, райономи пчъагъэрэ кьлауагъэ музеем илыгъынклэ ищыкьлэгъэ мылгъур бюджетым хари-гъэгъахьэмэ шлоигъоу». А лэфхэм сэ хэшылкь афысиэтэ, «Музейхэр зэпхы-гъэхэр культурэмклэ отделеу, арыш, амал илэмэ, ащ ибюджет хяжъугъэ-гъэуцу» яслауагъ. Ыужклэ арэушгъэуи хьугъэ — Джамбэчыи музеем непэ кызынэсыгъэм Лэпкэ музеем икьута-мэу макло, дэгъоуи лэф ешлэ.

Джаушгъэу сэ Шэкло Абрек нэлуасэ сыфэхьугъэ ицыфышлыгъэ сшлагъэ. Ащ ыуж тызлукьлэу бэрэ кыхэкьыгъэп, ау игугъу шлукьлэ зэхэсхыштыгъ.

Ащ кыкьырэр ар синэплэгъэу икьы-щтыгъэу. Абрек иусэхэмклэ, иметоди-ческэ лэпылэгъухэмклэ, игушылэ дахэ-хэмклэ бэрэ сапэ кыфэщтыгъ, «гушылэ-лэгъу кысфэхьыштыгъ» ыкли кыхи-уытхэрэм сьагъуклон слэжкьыштыгъэп, сьаджэщтыгъэ, сьадэуштыгъэ, сиякьыл хэзыгъэхьорэ гъэшлэгъонхэми аклэгъэ-тхыштыгъэ.

Шэкло Абрек игушъхьэлэжыгъэ ехьыллагъэу тхагъэр бэ. Ахэм ащыщых Алий Марыет, Пхьэчэшлэ Мэлайчэт, Бэджэкъо Бэллэ, Шипулин Анатолий, Хьурмэ Хьусен, Мамырыкьо Нуриет, Цукъо Алий, Кьукъо Налбий. Зыми Абрек итворчествэми, ежэ ицыф гъэ-псыклэ ехьыллагъэми мыхьун кьы-риллолагъэп. Зэклэми клагъэтхьырэр Абрек цыф плуныгъэм кызырэфэхьу-гъэр, ар илофшлэнкьлэ, иусэхэмкьлэ, итхыгъэхэмкьлэ дахэу, кьабзэу зэригъэ-цаклэрэр ары.

Кьукъо Налбий зэритхыгъагъэу, «дунайр зэрэдахэр шъыпкъэ, цыфыр шлу плээгъун, чыгур бгъэлэплэн фэе, ари шъыпкъэ. Ау ар ашлэш бгъэхьу-ным пае дахэр зыгъэдахэрэр, ямышы-клэ зышлырэр, чыгури, цыфыри зыклэ-лэпэхэр кьэмьгъэлъагъохэу хьушгъэп. Джары «нылэп» ищыклагъэр. Джа «ны-лэпыр» кызыдэхьурэмэ ащыщ Шэкло Абрек». Зэклэми ар кьадэхэу плон плэ-кьышгъэп. Шэкло Абрек кызыкьлэдэхьу-рэр бэрэ дэгъоу ешлэш, гушылэ еклоу кьегъотыш ары. Ащ итхыгъэхэр цы-фыбэмэ агу зыкьырихьыхэрэр ахэм купкьлэу, мэхьанэу ялэр шъыпкъэм пэгъу-нэгъу кьодыеклэ арэп, художественнэ шъуашэу ялэр гум кызыришгъэрэр ары. Абрек иусэхэр тилэпылэгъухэу кьэдгъэ-лэагъохэмэ тшлоигъу ыгъэфедэрэ шъуа-шэхэр, гур зэлызышгъэрэ гушшысэхэр, искусствэшхом ухэзышгъэрэ амал-гъэ-псыклэхэр зэригъэфедэхэрэр.

Усаклом зэрилгытэрэмклэ, мы дунаим ар зыкьытетыр хьалыгъу ышх кьодыеу цылэныр арэп, «зэрэдунаеу лэжыгъэ-кьыплэ ышлыныр, ежэ иунаеу нэбгырэ пэпчэ игуапэ ышлэныр» («Чыгум сырицлыф») ары нахь. Шэкло Абрек иадыгэ лэпкэ кьинэу пэкьлэыгъэр, илээс пчъагъэхэм зыфэбэнагъэм кыкьлэкьлауагъэу анахь кыхыгъэщырэр мыщ фэд:

**Тхьамыклагъор ипчэлоу непэ
кызылэуагъэр —
Зэфэдэныгъ, зэкъошныгъ,
мамырыгъ!
(«Зэкъошныгъ»)**

Щылэныгъэм кыхэхыгъэ шъыпкъэу, зэхэтыклэ-гъэпсыклэмэ мыхьунэу ахи-лэагъохэрэм Абрек ябгъуклон ылэжкьы-рэр, игушылэ чанхэмклэ зэхэгъэтакъох:

**Лэжьаглом ылым
Чы псаур алыгъ.
Армэум ипсалэ
Быракъ гъэлагъ.**

(«Лэжьаглом ылым»).

Шъуеплэ шъыпкъагъэ хэлэу, щэ-рыоу усаклом ар зэригъэлэсыгъэм. Мы усэр урысхэм «крылатые выражения» зыфалорэ усэ хэшыпыкьыгъэхэм ахэб-гъахьэмэ хьунэу сеплгы.

Джащ фэд, Шэкло Абрек ыгу кышгъэ-рэр тишылэклэ кыхэхьыгъэрэ мыхьо-мышлэхэр, блэкьыгъэр аубэу, «тетым» кымылэжыгъэу щытхыу лыхэр кы-рагъэчэхьыхэ зыхьукьлэ е лэпкьым ишлушлагъэ, щылэныгъэр нахьышлу шы-гъэным пае гъэхьагъэу илэхэр лэзгъукьлэ-тын ашлэхэу кыхэкьы зыхьукьлэ:

**Тимафэхэм шъхьэр агъэуназэ,
Тинеуш гур фэузы, лыр фэузы.
Зыпкъ титэп, зыпкъ имытым
тхьэр еуагъ,
Тызыхэтыр ренэу машло,
псы кьуиуагъ.**

**Зэ щытхьунсыр а зы лым
фэтэлэ,
Зэ мэщытхэр зэклэ тэгъэтакъох.
Зэ чыгу залэ щэхэу щымылэу тэлэ.
Гум ылэжьэрэр яжьэм хэтэтакъо.**

(«Тинеуш гур фэузы»)

Усаклом зыгъапэхэрэм ащыщых «гу-хьэгъужхэу», цыфхэр зэунэхьулэхэу дунаим техьухьэхэрэр. Ахэм ахэхьэх тхьамыклагъоу ткъош лэпкьхэу аб-хьазхэр зэстылагъэхэри, чэчэнхэр зэ-жыыллэгъэ зэо тхьамыклагъохэри. Ша-клом иусэхэмклэ ахэм клэ афишлыным, тичлыгу «щызэхихмэ шлоигъу намыс гушылэ» ыкли зыфаер мырэушгъэу клэ-гъэтхы:

**Лэжьагъэм зэлашгъэу кьушъхьэм
ашыгу —
Гуфит-шъхьафитэу
тызэддыщыжъугъа.
(«Тызэддыщыжъугъа»)**

Хэтрэ цыфыи цыфыгъэ дьэпхьаныр игъэсэпэхьыдэу Абрек мыщ фэдэу етхы:

**Сапэ цыф кьифэмэ,
Ежэ зэрэфэе шъыпкъ,
Сэ дэхэ-гъэшлуагъэкьлэ
Ащ сыпэгъокьлэ.
Е сауэ ар кьинэмэ,
Кьин горэм хэфагъэш,
Кьышысынэу сыкьэмыкложыын.**

(«Дэхэклэ сыпэгъокьлэ»)

Ары ыкли цыфым иплун-лэжыкь зэ-клэмэ анахь сэнэхьатышлоу зыкьилгы-тэрэр усаклом:

**Сыкьлэгъожьырэн
Кьэлэлуныр зэрэсиэнатлэм,**

**Шысэ нэф сыфэхьумэ
Сабыеу спэчлынатлэм.**

(«Сыкьлэгъожьырэн»)

Шуныгъэр цыфым зыдебгъэжэ-н фаер исабынгъом кышчыублагъэу зэрэ-щытыр Абрек дэгъоу кыгъэлэжгъон елэжкьы. Ащклэ зишлогъэшхо кьэклонэу ылыгъэрэр сабыым кьешлэжкьыгъэ ду-наир, шылэныгъэу ар зыхэтын фаер ары. Сабыир зыхэтын фэе дунаир мыщ фэ-дэнэу усаклом елыгъэ:

**Тхьамыклагъом хьарыр ыпэ ишъэу,
Сабыеу кэхьыгъэр тхьагъо хэрэт!
(«Сабыеу кэхьыгъэр...»)**

Аужыпкьэрэм адыгэ джэгум плуны-гъэмклэ имэхьанэу Шаклом мырэушгъэу кытегъэлэжгъэу:

**Нахьыжыгъыр цагъашло, щалгытэ,
Нахьыклэм щыхалхьэ гулгытэ,
Лыхьыли благыи зэхэи
Гушлуагъор щызэдэагошы.**

(«Адыгэ джэгу»)

Илэпкэ кьехьулэмэ шлоигъохэр мырэушгъэу усаклом кьырелотыкьы:

**Орэдэу кьэслюштым
Хэлэ гугъэм ишъэф.
Лэпкьэу едэлуштым
Кьет дунэе нэф.**

(«Кьет дунэе нэф»)

Усаклом усаклоу зышлырэмэ зэу ащыщ шлулэжгъом фэгъэхьыгъэ тхы-гъэхэри. Абреки ащ фэдэу усаклохэм ахэкьыжына! Макьлэу кыхегъахьэмэ, шлулэжгъур кыхэхьэу усэ дахэхэр итхы-гъэмэ кьахэхфэх, гушылэм пае:

**Насын кьэкланлэ
сфэхьыгъэ гугъэм
Симыклэу гъэ реным
сэ сыцэлажэ.
Пшъэшэ нэ шлуцэу
зэ кьыслюплагъэм
Сыгу слэпыхыгъэмэ сьд
сэ силажэя?**

(«Насын кьэкланлэ»)

Шэкло Абрек итворчествэ зэрэщы-тэу пштэмэ, цыфыгъэ-дэхьагъэр, нэ-хьоир, лэжьэныр, плуныгъэм иамалхэр нахьыбэу кыхэхьых. Тэ бэшлагъэу щылэныгъэм щытлэгъухэрэр, тызэ-сагъэхэр ежэ гушылэ дэхэ зэгъэкьугъэ-хэмклэ сурэтышхом фэдэу тапашъхьэ кьырегъэуцох, джыри ахэм гуфалпэу тарегъэплъыжы, шлу тегъэлэжгъу-жыых, «тшлэш егъэхьужыых».

Сабыеу кыткьлэхьыгъэхэрэр усаклом лэжьэным, еджэным, адыгъгъэ-цыфы-гъэ дахэм афишлэхэу закъом кышчы-уцурэр, ар щылэныгъэм илэныкьо пстэ-уми алэжлэсы. Ахэм зэу ащыщ сэмэр-кьэу дахэр зэхашлэнэу, акьыл чан ялэу сабыйхэр плугъэнхэри. Гушылэм пае, усаклом мырэушгъэу етхы:

**— Сишъау, адэ джыи нэс
шкьлэ дэпфыгъэп!
— Хьау, ащ джыри
зигъэчъыекьыгъэп!**

(«Азмэт зэкьлэми гу алъетэ»)

Шэкло Абрек сьд ышлагъэми, ытхы-гъэми ыгу имыклэу, ыль хэтэу кьыде-клокьлэрэр тичлыгу, ти Адыгэ Респуб-лик, Урысыешхоу тызыщыпсэурэ кьэ-ралыгъошхор ары, ау ахэм зэкьлэмэ якъежыаплэу, ыгу фэбагъэу илэ зэпы-тыр ежэ икьуадж, ипсыхьу, ицыфы-шлэхэр ары. Ахэми мыщ фэдэу усэ да-хэкьлэ Абрек ятагъ:

**Бгъаишхоу зиушхоу сызыфэуэрэр
Си Лэбэ кьаргъоу псымэ ялы.
Гъэтхэ нэкланэу кьыкьлэжырыс
Ренэу ныбжыкьлэу си Джамбэчыи.**

(«Лэжыкьыкьы гупс»)

Абрек усакломэ ясатырэ хэхьаным ыпэкьлэ ытхыгъэр бэ. Джа ихьарзынэщ бай хигъэхьэ зэпыгъэу, псауныгъэ пытэ илэу, сабыйхэри, гъашлэ зилэхэри иусэ шъабэхэмклэ ыгъэгъушлэхэу, и Джамбэ-чыи гу шифэу илээс пчъагъэрэ цыфхэм агъашлоу, алыгъэу тапэкьлэ кыгъэгъэшлэнэу сыфэлъао.

**ГЪЫЩ Нухь.
Филологие шлэныгъэхэмклэ доктор.**

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Къэралыгъо фэло-фашIэу «Радиацием зэрар зэрихыгъэхэм удостоверениехэр ятыгъэныр» зыфиорэр гъэцэкIэгъэным пачэ Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент ухэсыгъэным ехылабэ

2010-рэ илъэсым бэдзоогъум и 27-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 210-р зытетэу «Къэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашIэхэр гъэцэкIэгъэхэм ехылабэ» зыфиорэм (Урысые Федерацием изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2010, N 31, я 4179-рэ ст.; 2011, N 15, я 2038-рэ ст.; 2011, N 27, я 3880-рэ ст.; 2011, N 29, я 4291-рэ ст.; 2011, N 30 (а 1-рэ Iахь), я 4587-рэ ст.), Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ илъэсым бэдзоогъум и 12-м ышIыгъэ унашъоу N 138-р зытетэу «Къэралыгъо пшъэрылхэм ягъэцэкIэнкIэ административнэ регламентхэмрэ къэралыгъо фэло-фашIэхэм язэхэцэнкIэ административнэ регламентхэмрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкъухэм къызэрэхыхэрэ ыкIи зэраухэсыхэрэ шIыкIэм ехылабэ» зыфиорэм, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рэ илъэсым шышъхьIум и 12-м ышIыгъэ унашъоу N 218-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Иофыгъохэр» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр, 2009, N 11, 12; 2010, N 1, 2, 4, 5, 10, 11) адиштэу **унашъо сэшIы:**

1. Къэралыгъо фэло-фашIэу «Радиацием зэрар зэрихыгъэхэм удостоверениехэр ятыгъэныр» зыфиорэр гъэцэкIэгъэным пачэ Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Ад-

министративнэ регламент гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ ИофшIэнымкIэ ыкIи цIыфхэр социальнэу ухъумэгъэхэмкIэ ичIыплэ къулыкъухэм япашэхэм мы Административнэ регламентыр къыдалгытэнэу радиацием зэрар зэрихыгъэхэм удостоверениехэр ятыгъэнымкIэ документхэр къалахыгъэ зыхъукIэ.

3. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Къэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ Гупчэм» ипашэ радиацием зэрар зэрихыгъэхэм удостоверениехэр ятыгъэнымкIэ документхэр къалыхыгъэхэм епхыгъэ ИофшIэныр зэхичэнэу.

4. Къэбар-правовой отделым ипашэу О. В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайт, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайт аригъэхьанэу;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс къыдэкIырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиорэм къащыхаутыгъэным пачэ мы унашъор аIэкигъэхьанэу;

— Урысые Федерацием исубъектхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пачэ мы унашъор Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэIорышIапIэ Iэкигъэхьанэу.

5. Мы унашъор зэрагъэцакIэрэм министрэм игуадзэу Т. Н. Галактионовам гъунэ лъыфынэу.

6. Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2010-рэ илъэсым бэдзоогъум и 29-м ышIыгъэ унашъоу N 228/13-р зытетэу «Къэралыгъо фэло-фашIэу «Радиацием зэрар зэрихыгъэхэм удостоверениехэр ятыгъэныр» зыфиорэр гъэцэкIэгъэным пачэ Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент ухэсыгъэным ехылабэ» зыфиорэм кIуачIэ имыIэжъэу лъытэгъэнэу.

7. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфипшI зытешIэкIэ мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ иминистрэу
Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъяупэ,
бэдзоогъум и 18, 2012-рэ илъэс
N 171

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

«Адыгэ Республикэм икIэлэцIыкIу зыгъэпсэфыплэ анахь дэгъу» зыфиорэ цIэр афэгъэшъошэгъэным тегъэпсыхьэгъэ республикэ зэнэкъокъу зэхэцэгъэным ехылабэ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ илъэсым шэкIогъум и 28-м ышIыгъэ унашъоу N 382-р зытетэу «КIэлэцIыкIухэм ягъэпсэфыгъо уахътэ нахьышIоу зэхэцэгъэнымкIэ ыкIи япсауныгъэ гъэпытэгъэнымкIэ 2012 — 2015-рэ илъэхэм ателытэгъэ программэм ехылабэ» зыфиорэр гъэцэкIэгъэным тегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшIы:**

1. «Адыгэ Республикэм икIэлэцIыкIу зыгъэпсэфыплэ анахь дэгъу» зыфиорэ цIэр афэгъэшъошэгъэным тегъэпсыхьэгъэ республикэ зэнэкъокъу зэрэзыхащэрэм ехылабэгъэ Положениер гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. КIэлэцIыкIухэм, бзылъфыгъэхэм ыкIи унагъом яIофхэмкIэ отделым ипашэу Н. М. Абрэджыр «Адыгэ Республикэм икIэлэцIыкIу зыгъэпсэфыплэ анахь дэгъу» зыфиорэ цIэр афэгъэшъошэгъэным тегъэпсыхьэгъэ республикэ зэнэкъокъум изэхэцэн фэгъэзэгъэнэу.

3. Къэбар-правовой отделым ипашэу О. В. Долголенкэм мы унашъор аIэкигъэхьанэу Урысые Федерацием исубъектхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным ыкIи гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс

къыдэкIырэ сборникэу «Адыгэ республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиорэм къащыхаутыгъэным апае.

4. Мы унашъор зэрагъэцакIэрэм гъунэ лъысфынэу сшъхьэкIэ зыфэсэгъазэ.

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ иминистрэу
Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъяупэ,
бэдзоогъум и 30, 2012-рэ илъэс
N 180

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ ведомствэ программэу «Адыгэ Республикэм сабийхэр нахьыбэу къыщыхьунхэм къэралыгъом зэрэкигъэгъушIухэрэр» зыфилоу 2013 — 2015-рэ илъэхэм ателытагъэр ухэсыгъэным ехылабэ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2008-рэ илъэсым шышъхьIум и 14-м ышIыгъэ унашъоу N 145-р зытетэу «Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ ведомствэ программэхэр къызэрэхыхыхэрэ, зэраухэсыхэрэ ыкIи зэрагъэцэкIэрэ шIыкIэм ехылабэ» зыфиорэм диштэу **унашъо сэшIы:**

1. Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ ведомствэ программэу «Адыгэ Республикэм сабийхэр нахьыбэу къыщыхьунхэм къэралыгъом зэрэкигъэгъушIухэрэр» зыфилоу 2013 — 2015-рэ илъэхэм ателытагъэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ ведомствэ программэу «Адыгэ Республикэм сабийхэр нахьыбэу къыщыхьунхэм къэралыгъом зэрэкигъэгъушIухэрэр» зыфилоу

2013 — 2015-рэ илъэхэм ателытагъэм епхыгъэ Иофхьабзэхэм зичэзыу пIалъэмкIэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет къыщыдэлъытэгъэ мылкъум фэдиз къафатIупщынэу.

3. Унашъом зыкIатхэхэрэм щегъэжъагъэу мэфитфым къыкIоцI къэбар-правовой отделым ипашэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайт ригъэхьанэу ыкIи гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс къыдэкIырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиорэм къащыхаутыным пачэ аIэкигъэхьанэу;

— Урысые Федерацием исубъектхэм яшэпхъэ пра-

вовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пачэ мы унашъор Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэIорышIапIэ Iэкигъэхьанэу.

3. Заштэрэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

4. Мы унашъор зэрагъэцакIэрэм гъунэ лъысфынэу сшъхьэкIэ зыфэсэгъазэ.

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ иминистрэу
Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъяупэ,
шышъхьIум и 1, 2012-рэ илъэс
N 182

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ иунашъу

Цыфхэр егъэблэгъэгъэнхэм, жэрыIокIэ закъызэрафагъазэхэрэм е тхыгъэхэм игъом ыкIи икъоу ахэплэгъэнхэм, унашъохэр штэгъэнхэм ыкIи Урысые Федерацием изаконодательствэ щыгъэнэфэгъэ пIалъэхэм адиштэу джэуапхэр аIэкигъэхьажьыгъэнхэм атегъэпсыхьэгъэ къэралыгъо фэло-фашIэхэм ягъэцэкIэнкIэ Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент ухэсыгъэным ехылабэ

2006-рэ илъэсым жъоныгъуакIэм и 2-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 59-р зытетэу «Урысые Федерацием игражданхэм ятхыгъэхэм зэрахэплъэрэ шIыкIэм ехылабэ», 2010-рэ илъэсым бэдзоогъум и 27-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 210-р зытетэу «Къэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашIэхэр зэрагъэцакIэрэм ехылабэ» зыфиохэрэм адиштэу **унашъо сэшIы:**

1. Цыфхэр егъэблэгъэгъэнхэм, жэрыIокIэ закъызэрафагъазэхэрэм е тхыгъэхэм игъом ыкIи икъоу ахэплэгъэнхэм, унашъохэр штэгъэнхэм ыкIи Урысые Федерацием изаконодательствэ щыгъэнэфэгъэ пIалъэхэм адиштэу джэуапхэр аIэкигъэхьажьыгъэнхэм атегъэп-

сыхьэгъэ къэралыгъо фэло-фашIэхэм ягъэцэкIэнкIэ Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Къэралыгъо фэло-фашIэхэм ягъэцэкIэнкIэ пшъэ-дэкIыжъ ахъэу гъэнэфэгъэнэу:

1) министерствэм идзэ-мобилизационнэ отдел и специалист-экспертэу С. А. Псэунэкъор — цыфхэм яегъэблэгъэнкIэ;

2) министерствэм идзэ-мобилизационнэ отдел иведущэ специалистэу Л. Д. Тян — цыфхэм жэрыIокIэ

закъызэрафагъазэхэрэм ыкIи ятхыгъэхэм игъом ыкIи икъоу ахэплэгъэнымкIэ;

3) министерствэм иотделхэм япашэхэр — Урысые Федерацием изаконодательствэ щыгъэнэфэгъэ пIалъэхэм унашъохэр штэгъэнхэмкIэ ыкIи джэуапхэр аIэкигъэхьажьыгъэнхэмкIэ.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иминистрэу
МЭРЭТЫКЪО Рустем

къ. Мыекъяупэ,
шышъхьIум и 9, 2012-рэ илъэс
N 609

Адыгэ Республикэм и Закон

Шушлэным къэралыгъо Іэпылэгъу егъэгъотыгъэным ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ ильэсым бэдзэогъум и 25-м ыштагъ

Мы Законыр зыклаштагъэр шушлэным къэралыгъо Іэпылэгъу егъэгъотыгъэным тегъэпсыхьагъэу ары.

А 1-рэ статья. Мы Законом шагъэфедэрэ къэлоклэ шхьалэхэр

Мы Законом кыхьэфэрэ къэлоклэ шхьалэхэр 1995-рэ ильэсым шышхьэлум и 11-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 135-р зытетэу «Шушлэнымрэ шушлэ организациехэмрэ яхьылагъ» зыфиорэм шырылэ мэхъанэхэм афэдэхэр ялэху агъэфедэх.

Я 2-рэ статья. Шушлэным къэралыгъо Іэпылэгъу егъэгъотыгъэнымклэ принцип шхьалэхэр

Шушлэным къэралыгъо Іэпылэгъу егъэгъотыгъэнымклэ мыщ фэдэ шапхьэхэм къапкырэклых:

1) шушлэным социальнэ мэхъанэу илэм уасэ етыгъэныр;

2) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ иорганхэр, шушлэ организациехэр, шушлэным пылхэр ыкли гупыкл зилэхэр зэдэлэжьэхэр;

3) шушлэным хэлажьэхэрэм яшлэшхэр Адыгэ

Республикэм икъэралыгъо хабзэ иорганхэм яполномочиехэр агъэцаклэхэ зыхьуклэ къыдалыгъэнтэхэр;

Я 3-рэ статья. Шушлэным къэралыгъо Іэпылэгъу зэрэагъэгъотырэ шыклэр

Шушлэным къэралыгъо Іэпылэгъу рагъэгъоты:

1) федеральнэ законодательствэмрэ Адыгэ Республикэм изаконодательствэрэ адиштэу хэбзэлахь фэгъэклогъэнтэхэр афашлэхэзэ;

2) шушлэным программэхэм ахэлажьэхэзэ;

3) Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет шыщмылху къафыхагъэклызэ;

4) шушлэным зегъэушъомбгъугъэным тегъэпсыхьэгъэ Іофтхьабзэхэм язэхэщэнклэ правовой, информационнэ, консультационнэ Іэпылэгъу арагъэгъотызэ;

5) шушлэным ехьылэгъэ къэбархэр алыгъэІэ-сыгъэнхэмклэ Іэпылэгъу афэхьэхэзэ;

6) шушлэным Іофым Адыгэ Республикэм шыпылхэр мы Законом ия 4-рэ статья диштэу яІоф клагъэгъушлэхэзэ;

7) федеральнэ законодательствэм пэшлэуемыклорэ нэмыкл Іэпылэгъуэхэр арагъэгъотызэ.

Я 4-рэ статья. Шушлэным пылхэр яІоф зэрэагъэгъушлэр шыклэр

Шушлэным Адыгэ Республикэм шыпылхэр яІоф клагъэгъушлэх:

1) рээзныгъэ тхылыхэр афагъэшъуашэхэзэ;

2) шытху тхылыхэр афагъэшъуашэхэзэ;

3) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо наградэхэр афагъэшъуашэхэзэ.

Я 5-рэ статья. Мы Законом кІуачІэ иІэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыагъэу мы Законом кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу
ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 31-рэ, 2012-рэ ильэс
N 113

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Къэралыгъо-унэе зэдэлэжьэныгъэм ыльэныкъоклэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо политикэу зэрахьэрэм ехьылагъ» зыфиорэм ия 6-рэ статья зэхьоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ ильэсым бэдзэогъум и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Къэралыгъо-унэе зэдэлэжьэныгъэм ыльэныкъоклэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо политикэу зэрахьэрэм ехьылагъ» зыфиорэм ия 6-рэ статья зэхьоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2011-рэ ильэсым шышхьэлум и 8-м аштагъэу N 33-р зытетэу «Къэ-

ралыгъо-унэе зэдэлэжьэныгъэм ыльэныкъоклэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо политикэу зэрахьэрэм ехьылагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхьогъагъэхэр, 2011, N 8) ия 6-рэ статья зэхьоклыныгъэ фэшлыгъэнэу, а 1-рэ Іахьым ия 4-рэ пункт кІуачІэ имылэжъэу лыгъэгъэнэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кІуачІэ иІэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыагъэу мы Законом кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу
ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 31-рэ,
2012-рэ ильэс
N 123

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъу

Къэралыгъо фэло-фашІэу «Радиацием зэрар зэрихыгъэхэм социальнэ ахьщэ Іэпылэгъуэхэр афэгъэнэфэгъэныр» зыфиорэр гъэцэкІэгъэным пае Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламент ухэсыгъэным ехьылагъ

2010-рэ ильэсым бэдзэогъум и 27-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 210-р зытетэу «Къэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашІэхэр гъэцэкІэгъэным ехьылагъ» зыфиорэм (Урысые Федерацием изаконодательствэ зэхьогъагъэхэр, 2010, N 31, я 4179-рэ ст.; 2011, N 15, я 2038-рэ ст.; 2011, N 27, я 3880-рэ ст.; 2011, N 29, я 4291-рэ ст.; 2011, N 30 (а 1-рэ Іахь), я 4587-рэ ст.), Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ ильэсым бэдзэогъум и 12-м ышлыгъэ унашъоу N 138-р зытетэу «Къэралыгъо пшъэрылхэм ягъэцэкІэнклэ административнэ регламентхэмрэ къэралыгъо фэло-фашІэхэм язэхэщэнклэ административнэ регламентхэмрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэклэ органхэм кызырэхыхьэрэ ыкли зэрахьэхьэрэ шыклэм ехьылагъ» зыфиорэм, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рэ ильэсым шышхьэлум и 12-м ышлыгъэ унашъоу N 218-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламентхэмрэ Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхьогъагъэхэр, 2009, N 11, 12; 2010, N 1, 2, 4, 5, 10, 11) адиштэу унашъоу сшлы:

1. Къэралыгъо фэло-фашІэу «Радиацием зэрар зэрихыгъэхэм социальнэ ахьщэ Іэпылэгъуэхэр афэгъэнэфэгъэныр» зыфиорэр гъэцэкІэгъэным пае Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламент гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ ичІыплэ органхэм япащэхэм мы Административнэ регламентыр къыдалыгъэнтэу радиацием зэрар зэрихыгъэхэм социальнэ ахьщэ Іэпылэгъуэхэр афэгъэнэфэгъэным пае цІыфхэм документхэр алахыхэ зыхьуклэ.

3. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Къэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашІэхэр зыгъэцэкІэрэ Гупчэм» идиректор радиацием зэрар зэрихыгъэхэм социальнэ ахьщэ Іэпылэгъуэхэр афэгъэнэфэгъэнымклэ цІыфхэм документхэр къаІыхыгъэным епхыгъэ Іофыр зэхицэнэу.

4. Информационнэ технологиехэмклэ отделым ипащэу М. В. Семенцовымрэ, Адыгэ Республикэм и ГКУ-у «Программэхэмрэ техникэ амалхэмрэ языгъэгъотырэ Гупчэм» ипащэу Е. Г. Русалеевымрэ автоматизированнэ системэу «Нэбгырэ гъэнэфагъэ пэпчэ социальнэ Іэпылэгъу зэрэагъэгъотырэр» зыфиорэм Административнэ регламентым диштэу Іоф ышІэным анаІэ тырагъэтынэу.

5. Къэбар-правовой отделым ипащэу О. В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайт, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэклэ органхэм яофициальнэ Интернет-сайт аригъэхьанэу;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ ма-

къэм», мазэ къэс къыдэкІырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхьогъагъэхэр» зыфиорэм къащыхэутыгъэным пае мы унашъор аІэ-клигъэхьанэу;

— Урысые Федерацием исубъектхэм яшэпхьэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае мы унашъор Урысые Федерацием юстициемклэ и Министерствэ Адыгэ Республикэмклэ и ГъэІорышІаплэ Іэклигъэхьанэу.

6. Мы унашъор зэрагъэцакІэрэм министрэм игуадзэу Т. Н. Галактионовам гъунэ лыфынэу.

7. Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ 2010-рэ ильэсым бэдзэогъум и 29-м ышлыгъэ унашъоу N 228/12-р зытетэу «Къэралыгъо фэло-фашІэу «Радиацием зэрар зэрихыгъэхэм социальнэ ахьщэ Іэпылэгъуэхэр афэгъэнэфэгъэныр» зыфиорэр гъэцэкІэгъэным пае Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламент ухэсыгъэным ехьылагъ» зыфиорэм кІуачІэ имылэжъэу лыгъэгъэнэу.

8. Официальнэу кызыхаутырэ нэуж мэфишІэ зытешІэклэ мы унашъом кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм
ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ
иминистрэу Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 23-рэ, 2012-рэ ильэс
N 176

ИСКУССТВЭМ ИЦЫФ ЦІЭРЫНОХЭР

ЩыІэныгъэм игутео зэхехы

Урысыем и Къыблэ шьолъыр, тильэпкъэгъухэр зыщыпсэурэ хэгъэгъухэм ащызэлъашлэрэ археологэу, сурэтышлэу, тарихъ шлэныгъэхэмкІэ кандидатэу ЛэупэкІэ Нурбый илофшлагъэ фэгъэхьыгъэ къэгъэлъэгъон Мыекъуапэ къыщызэлъахыгъ. Адыгэ Республикэм исурэтышлэм я Союз итхьаматэу Хъуажь Рэмэзан зэрищэгъэ зэхэхьэм хэлэжыгъэх АР-м культурэмкІэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Нафиса Васильевар, культурэмкІэ Министерствэм иотдел ипашэу Шэуджэн Бэлэ, сурэтышлэху Бырсыр Абдулахъ, Еутых Асе, Гьогунэкъо Мухъарбый, шлэныгъэлэжыгъэу Едыдж Батырайрэ Мэщфэшлэу Нэдждэтрэ, культурэм илофышлэхэр, еджакІохэр, нэмыкІэхэри.

ЛэупэкІэ Нурбый илофшлагъэхэм афэгъэхьыгъэ къэгъэлъэгъоньр къызылэху.

ГушыІэ фабэхэр Н. ЛэупакІэм къыфайуагъ. Урысыем исурэтышлэм я Союз хэтэу Еутых Асе нэгущлоу пчэгум къыхы, ЛэупэкІэ Нурбый ишлэушлагъэхэм шысэ зэрратырихьэрэм, икІэлэгъаджэу зэрилъыгъэрэм, исэнэхьаткІэ ІэпыІэгъу къызэрэфхьурэм иеплъыкІэхэр къариллагъэх.

— ЛэупэкІэ Нурбый телъІугъэу «сфэлъэкІыштэп, сыфаеп» зыкІи къытилуагъэп, тиреспубликэ иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» илофшлэн гукъабзэкІэ къыхэлэжэ, — ело Адыгэ Хасэм ыцІэкІэ къэгущыІэгъэ Мэщфэшлэу Нэдждэ. — Нурбый ІэкІыб хэгъэгумэ нахъ зэррашлэрэр археологэу ары. Тыркуем ар шылагъ, тильэпкъэгъумэ якІэныжъхэм зашигъэгъозагъ. Адыгэ Хасэм лъапсэу иІэр зэригъашлэ шлоигъоу зэфхьысыжыхэр ышлэгъэх. ІэкІыб хэгъэгум ис адыгэмэ ятарихъ зэрэгъэшлэгъоньр къафилотагъ, зауужыжыным фэшл ишлуагъэ аригъэкІыгъ. Нурбый лъэшэу тыфэраз. Илэпкъ рыгушхоу псэурэ цыфхэр шыІэх. Лъэпкъыри ащ фэдэ цыфмэ аргушхо. Нурбый джащ фэдэ цыфышлэ, тыргушхо, тэгъэлъапІэ, Тхьэм бэрэ къытхэгъэт.

Шлэныгъэлэжыгъэу Едыдж Батырай Германием илэсыбэрэ Іоф шышлагъ. Адыгэмэ афэгъэхьыгъэ дунэе къэбар гъэшлэгъонхэм къапкъырыкІыгъэ, ЛэупэкІэ Нурбый илофшлагъэ шлэжымыр шыІэныгъэм изхьокІыныгъэхэмрэ зэряпхыгъэр зэгъэпшэнхэмкІэ хигъэунэфыкІыгъэх.

ЛэупэкІэ Нурбыйрэ ятэу Хъазизэрэ.

СурэтышІ, археолог...

Гуманитар ушэтынхэм апылэ Адыгэ республикэ институтым шлэныгъэхэмкІэ илофышлэу ЛэупэкІэ Нурбый медалэу «Адыгеим и Щытхъузехьэр» къыфэгъэшшагъ, Адыгэ Республикэм искусствэхэмкІэ изаслуженнэ Іофышлэшху. 1979-рэ илэзсым къыщыублагъэу археологэу мэлэжэ. Мыекъуапэ итарихъ, искусствэм ицыфхэм афэгъэхьыгъэ тхылъхэр къыдигъэкІыгъэх.

Псэурэ лъэхъаным адыгэмэ шыІэкІэ-псэукІэу ялагъэм, тарихъ саугъэтхэм, нэмыкІхэм яхьылІэгъэ сурэтхэр гъэшлэгъонэу къызылэхуых. Живописым нахъ пыщагъэу къыпщызыгъэхурэ сурэтхэм уагъэгупшысэ. Нурбыйрэ ятэу Хъазизэрэ зэготхэу нэгум къыкІэуцорэ сурэтым 1941-рэ илэзсым гукІэ ухешэ. Орэдых цІэрылоу У. Тхьабысымым исурэти Хэгъэгъу зэошхом илэхъан къылуагъэрэ. «Щын-

Щындыжы амазонкэр.

дыжы амазонкэр» зыфилорэми ыпашъхъэ тІэкІурэ ушыты шлоигъо охъу. Лъэпкъ шъуашэр пшъашгъэм цыгъ, тарихъ гупшысэу епхьылІэрэм ухегъэщтыкІы,

илэзс чыжъэхэм зашыбгъэгъуа-зэ шлоигъоу нэмыкІ шлэжъ сурэтхэм уаплъы.

ЗекІохэм Н. ЛэупакІэр бэрэ ахэлэжэ, археологхэм ялофшлагъэ цыфхэм алъыгъэлэсы шлоигъу. Тыкъэзыуцухэрэ дунаир сурэтышым зэрилъэгъурэ шыІкІэри илэзс зэфэшхьафхэм япхыгъ. ЩыІэныгъэм зэхьокІыныгъэхэр фэхьухэми, лъэхъанэу узыхэтым уасэ фэшшыным, политик техьэ-текІхэм «уамыухъыжыным» ямэхъани Н. ЛэупакІэм дэгъоу къыгурэлэ. ЩыІэныгъэм еплъыкІэ хэхыгъэ зэрэфыриІэм фэшл ныбджэгъубэ къыгот, искусствэм, археологием ашагъэлъапІэ.

Сурэтышлэ цІэрылоу Гьогунэкъо Мухъарбый къызэрэтилуагъэу, Н. ЛэупакІэм исурэтмэ уаплъы-зэ, тарихъым нахъ куоу ухэхъэ, цыфмэ яшлушлагъэ огъэлъапІэ. Даур Руслъан, Цукъо Алы, Пэнэшъу Руслъан, ХьокІо Ларис, Хъуажь Рэмэзан, Тэу Аслъан нэмыкІхэм къыхагъэщыгъэр сурэтышым, археологым шыІэныгъэм игутео зэрэзэхихьэрэр ары. — ЗгъэцэкІэгъэ Іофшлэныр сшІомакІ. Тхьагъэпсэух сурэтхэм якъэгъэлъэгъон фэгъэхьыгъэ зэхэхьэм къэкІуагъэхэр, къысфегушлуагъэхэр. Тхьэм къысфитІупшыгъэ уахьтэр шлуагъэ къытэу тапэкІи згъэфедэ сшІоигъу, — къытилуагъ ЛэупэкІэ Нурбый.

Сурэтхэр зэхэхьэм къыщытирахыгъэх.

КЪЫБЛЭ ШЪОЛЪЫРЫМ ИЯ XV-рэ ФЕСТИВАЛЬ

«Ислъамыер» хэлэжъэщт

Я XV-рэ шьолъыр фестивалэу «Кавказым имамырыгъ» зыфилорэр Юныгъом и 6 — 9-м Анапэ щыкІошт. Адыгэ Республикэм иорэдыІо-къэшхокІо ансамблэу «Ислъамыер», культурэм илофышлэхэр ащ хэлэжъэщтых.

— Лондон, Шъачэ, Сыхъум «Ислъамыер» мыгъэ ащылагъ, — къыгфелуагъ купым ихудожественнэ пашэу, Урысыем, Адыгеим, Къэрэщэ-Щэрджэсым янароднэ

артистэу, композиторэу Нэхэе Аслъан. — Фестивалым апэрэл тызэрэхэлэжъэрэр. Анапэ, Новоросийскэ, Темрыкьо «Ислъамыем» концертхэр къащитыштых.

— Адыгеим лъэпкъ культурэмкІэ и Гупчэ фестивалым къэгъэлъэгъон гъэшлэгъон шызэхышхэ, — тегъэгъуазэ АР-м культурэмкІэ иминистрэ игуадзэу, Урысыем, Адыгеим, Ингушетием культурэмкІэ изаслуженнэ Іофышлэу ШъуаппцІэкъо Аминэт. — Пхъэм хэшыкІыгъэ ижырэ адыгэ Іэмэ-псымэхэр, Хьот Светланэрэ Шэуджэн Светланэрэ ялофшлагъэмэ ащышхэр фестивалым къыщагъэлъэгъоштых.

Тарихъ шлэныгъэхэмкІэ докторэу КІыргъ Асхъад лъэпкъ шэнхэбзэхэм, мамырынгъэм игъэпытэн яхьыллагъэу шлэныгъэлэжыгъэ язэхэхъэ къыпщыгушыІэшт.

Анахъэу тызыгъэгущлогъэ къэбархэм ащыщ зэлъашлэрэ сурэтышлэу Михаил Шемякиным илофшлагъэ ехьылІэгъэ лабораторие Мыекъуапэ къызэрэщы-

зэлъахыштым фестивалым зэрэщытегушыІэштхэр.

КъокІыпІэм щыпсэурэ лъэпкъхэм искусствэхэмкІэ я Къэралыгъо музейе Мыекъуапэ дэтым Михаил Шемякиным илофшлагъэхэр заулэрэ къыщагъэлъэгъуагъэх. Дунаим цыщІэрылоу сурэтышлым лабораториер тикъалэ къыщызэлъахыгъэ, искусствэм ныбжыкІэхэр щыфагъэсщтых, Адыгэ Республикэр дунэе культурэм нахъ шызылэащлэшт.

Я XV-рэ шьолъыр фестивалым Къыблэ шьолъырым иартист цІэрылохэр хэлэжъэщтых, Краснодар крайм икълэхэм, ирайон гупчэхэм концерт гъэшлэгъонхэр ащыкІоштых. «Ислъамыем» цыфхэр зэригъэгущлошхэм тыхыгъэ тель.

Сурэтым итыр: «Ислъамыер» мэуджы.

НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ
Республикэм лъэпкъ
ІофхэмкІэ, ІэкІыб
къэралхэм
ащыпсэурэ
тильэпкъэгъухэм
адырІэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи къэбар
жъугъэм
иамалхэмкІэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шхьаІэр
ДЭРБЭ
ТИМУР

Редактор
шхьаІэм
иапэрэ гуадзэр
МЭШІЛЭКЪО
Саид

ПшъэдэкІыжъ
зыхьырэ
секретары

ЖАКІЭМЫКЪО
Аминэт

Редакциер
зыдэщыІэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхьаІэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлъы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпІэ гъэлары-
шланІ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4156
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2677

Хэутыным
узшыкІэтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхъатыр 18.00